ШЛЯХ ДО ВОЛІ

Щоденна газета революційних повстанців України (махновців).

Редакц. й головна контора: Катеринослав, Проспект, ч. 97 (на другому поверсі).

Ціна окремого числа:

У Катеринославі . . 2 карб. 50 коп.
Поза Катеринославом 3 „
Організаціям . . . 1 „ .
Повстанцям . . . . дурно.

Ч. 7 | Четвер 4 Грудня 1919 р. | Ч. 7

Діти праці! Іде останній й рішучій бій праці з капіталом. Всю Україну обгорнув вогонь повстання. Під прапор революційних повстанців збірається весь пригноблений люд. Нехай-же сучасна революція буде останньою соціяльною революцією, яка затвердить волю й рівність працюючих.

Всі до зброї! Всі до боротьби. За працю! За утворення вільного українського радянського ладу!

ТОВАРИШІ УКРАЇНЦІ!

Хто з вас обстоює, що працюючі України **самі** (а не за допомогою ріжних „варягів“ та своїх хатніх „комісарствуючих“) мусять дати лад і спокій **Рідному Краєві,**—надсилайте до газети „Шлях до волі“ свої статті, оповідання, дописи й вірші. Умови **особисто**: від 12 до 2 годин що-дня крім неділь і свят.

Всім—кому справді потрібна й дорога українська культура, жива народня мова, пісня, театр і хто дійсно хоче дбати про „найменшого брата“ довсіх тіх

Катеринославське українське культурно-просвітнє товариство імені Т. Г. ШЕВЧЕНКО

звертається з закликом, а саме: членів і співчуваючих завданням товариства прохає прибути на

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА

у неділю 7 (24) грудня (декабря), котрі розпочнуться о 10 годині ранку. Прохання не спізнятися. Адреса: Катериновський Проспект, ч. 97, другий поверх.

Секретаріят.

Катеринослав, 4 грудня.

„Не такий страшний чорт як його малюють“, каже народне прислів'є. Не всі прислів'я правдиві, а це—принаймні цілком характеризує життя катеринославських мешканців.

Ранок. Туман. Грюкнула за Дніпром гармата. Стоголосий відгомін ії, в ріжних місцях города, нагадав знову, що ворог близько. Це повторювалося, майже що-дня на протязі останніх 10—12 днів: Не диво, коли від розриву в городі набоїв з базару, або вулиць тікає жіноцтво й діти. Коли ж тікають мирні мешканці—чоловіки, то тільки свідчить про те, що не всі можуть взятись за зброю.

Де-які кажуть, що стріляти з рушниці й з гармати треба ще навчитися, а тоді вже братися за цю роботу. Иньші кажуть, що аби багато набоїв, та патронів, то не багато треба й людей для оборони. Гарні слова для оборони власної шкури. Правда й те, що в ціх словах виявляється природне бажання, не підставляти голову,—коли ніхто не примушує цього робити. Життя, мовляв, дороге для кожного живого сотворіння.

Так то так, та з хати, кажуть, як? коли всі ті, хто по добрій волі пішов битися з ворогами, котрі примушують нас бути для іх рабами, як з боку духовного так і економичного, то, звичайно, поклада ючи свою голову в такій боротьбі, страждаючи за визволення та краще життя своіх батьків, матерів, жінок, сестер, братів та дітей, вони починають прийматися злим почуттям до нас мудродумців.

Цими днями, під час стрілянини, один махновець сказав моєму братові й иншим, що тікали по хатам: „Гарно вам що ви ще маєте змогу ховатися, як руді миші!“

А уявіть собі, що так тягтиметься довго, та нас залишиться мало і ворог переможе, що тоді вам скажуть ваші діти за вашу байдужість? Мало, дуже мало ви турбуетесь, не кажу вже за нас, а й за своє життя. Мабуть вам однаково чи бути рабами, чи вільними?

Почувши ці слова, зовсім випадково, я, мимохіть замислився, над нашим становищем, котре не гарантує нам, навіть, гарних відносин, з боку наших оборонців-повстанців. Більшість селянського мирного населення ставиться до своіх оборонців, не тілько дбайливо, але й допомогає ім останнім щматком хліба.

Що-ж в цей час робимо ми?

Н-і-ч-о-г і-с-і н-ь-к-о.

Отож таке відношення в майбутньому, не пророчить нам нічого гарного. Городи будуть руйнуватися і ми як не пере-

тосовані, до селянської праці будемо вмірати від голоду. Бо село в кінці кінців і за гроші не продаватиме хліба тим, хто не допомогає в справі загального визволення від рабства.

„Схаменіться будте люди,
Бо лихо вам буде“!

Не будьте рудими мишами, а будьте достойними назви вільних людей!

Скиньте полуду з очей, та придивіться до тої маси, котра зкована міцною дісципліною духа! Як придивитесь, то і самі почнете зчищати ту іржу, що почала вже заїдати вашу душу.

Жінки підбадьорювати вас не стануть, бо працюючому жіноцтву не до вашої байдужости, та злочинного красномовства у них досить материнських обов'язків. Як тілько зтихне гуркіт гармат, так ви й героі, а як загомоніли гармати, то де діваться й та-мудра філософія.

Будьте-ж людьми, гартуйте в собі дісципліну духа і в тісних обіймах праці й любови, до громадських справ та обов'язків ви зможете бути справжніми братами нашім оборонцям, повстанцям.

Досягнувши духовної дісципліни, котра скидає з людей вигляд автоматів-рабів, ви станете вільними, як орли! Ваші крила стануть довшими та міцними! До того-ж менту, поки ви не загартуете в собі дісципліни духу, ім'я вам буде лише—раби.

До сучаснього менту.

Боротьба працюючих з одвічними гнобителями, очевидячки, закінчується.

За три роки революції загинуло сотні тисяч дітей трудового народу. Весь час провадилась нещадна боротьба. Після одної знищеної влади зараз-ж з'являвалась нова, яка, подібно до попередньої, обмежувала волю робітників та селян та пригнічувала їх.

Меньшевики, праві та ліві есери, більшовики виривали владу одні у других та за допомогою працюючих здобували задля своєї партії привілеї.

Ця боротьба партій довела до австро-німецького нашестія, до гетьманщини, а в цьому році до денікинщини.

Коли згадаешь, скілько завдяки партіям пролилося марно робочо-селянської крові, то так і хочеться, проклинаючи їх, звернуться з закликом:

Товариші-робітники та товариші-селяне! Невже-ж ви щей досі не переконалися в тому, що партійна боротьба веде лише до загибелі революції, що вся кров, яку ви пролили, пішла не на зміцнення вашої справи, а для того, аби дати можливість всяким політичним авантурникам утворювати собі вигоди життя. До якого-ж часу ви йтимете на ланцюжку у партій та особ? Чи-ж не час вам самім будувати своє майбутне та примусити всіх ваших опікунів не втруч атись більше у ваші справи, запропонувавши ім податись геть.

З першого-ж дня вступу повстанців до Катеринеславу, що побили у пень білогвардійські банди, що вічинили тюрми, давши можливість всім політичним течіям вільно висловлювати свої погляди та ідеі,—місцеві більшевики весь час намагаються вразити махновщину, за допомогою брехень та перекручувань, вибльовуючи всі ласкаві слівця свого „великого вождя“ Троцького, обзиваючи ідейних робітників повстанства авантурниками і иньшими подібними назвами.

Ми вважаєм, що зараз не час відповідати на партійні наскоки, особливо-ж, на брехливі, необгрунтовані та нечесні.

Ми цілком-певні, що самі повстанці, самі селяне та робітники, що пережили режим більшевицької діктатури також знають керовників революційного повстанства, чудесно зможуть розібратись і судити, хто на-правду з'являється авантурниками та політичними щахраями.

Ми лише бажаємо підкреслити, що, як під час всіх боів та відходу до Умані, так і під час великого наступу та прориву в Катеринославщину і Таврію, а також і нині, всі наши стремління з'осереджувались на тому, аби прислужитися культурним нуждам повстанства, та допомогти ім розібратись в тих питаннях, які їх хвилювали, які задержували на собі їх увагу.

Ми більш аніж хтось, а тим паче товариші із „Звезди“ маєм надію, що жадних суперечок між повстанцями та червоноармійцями не буде, через те що, як що в червні місяці і почастило Троцькому переконати деякі червоноармійські частини в тому, що т. Махно —„кулацький батько та агенти Денікіна і пьяного Григорьева“ то зараз, після того ж махновці потрощили до-щенту денікінський фронт, ні один свідомий червоноармієць не підніме своєї зброї проти своїх братів.

Зараз, коли після пяти місяців кривавого панування золотопогонних катів, працюючім України, що склалися в повстанські загони, пощастило звільнити свою країну від насильників та убивців; зараз, коли обов'язком всіх політичних партій є прийти з допомогою до повставшого люду з тим, аби довести цю боротьбу до переможного кінця, щоб після цього роспочати творчу, будівничу роботу,—політичні партії знову, як не вже було раніше, не рахуючись з ментом, силкуються яко мога нав'язати пролетаріяту ту чи иншу діктатуру.

Не будемо спинятись зараз над лозунгом правих ес-ерів, що кличуть до відновлення, давно вже осуждених трудовим народом, установчих зборів: тієї самісенької „Учреділки“ задля котрої Колчак в Сибіру а Денікін на Вкраіні пролили цілі річки робоче-селянської крові.

Більшовики „комуністи“ котрі своєю злочиницькою політикою що-до повстанства взагалі, а махновців з'окрема, дали можливість Денікину радіти з перемоги,—зараз, коли після неймовірних, героічних зусиль повстанська армія махновців розбила до щенту всі пляни ворогів революції та врятувала радянську Росію від розгрому, —зараз, коли більшовики повинні уже переконатися, яку величезну силу уявляє із себе повстанство та мусили б припинити свої старі брехні та наклепи на революційне повстанство, аби піддержати, цю єдину силу, здатну роздушити контр-революцію... Зараз, на перевеликий жаль, ми спостерігаємо щось зовсім инше.

Ми сподіваємось, що зустрівшись повстанці та червоноармійці побратерськи потиснуть один одному руки та з'єднавшись в єдину бойову революційну одиницю, вкупі остаточно роздушать контр-революцію.

Як-що ми і підкреслювали те, що на случай спроби більшевицьких лідерів нав'язати повстанству свою свавільну діктатуру, останні будуть готові дать належну відповідь, то ми мали на меті, що панове Троцькі, які не погордували вже раз зрадити гуляй-польських повстанців, і нині, певно спробують вжити всіх заходів, аби позбавити незалежности селянство та робітництво України, насадивши ім комісарів та инших агентів влади.

Як-що Катеринославські більшевики справді з'являються друззями повстанців, як-що вони бажають щиро служити та допомогати великому нинішньому руху на Вкраіні,—вони повинні зараз-же, негайно припинити свої єзуітські наскоки на ідейних виразників повстанства, повинні назавше і твердо запам'ятати, що не для того повставав народ та проливав свою кров, аби дати змогу якійсь партії чи владі нав'язати йому силоміць свою свавільну діктатуру.

Всілякій же партійний розбрат, всілякі суперечки зараз тілько шкодять революційній справі, а через це рішучо зрікаючись їх, ми кличемо всі ті революційні течії, котрі змагаются до революційної справи, залишити грызню і фразеольогію, щоб загальними силами допомогти винищать золотопогонну погань та щоб потім допомогти працюючому люду будувать нове, ясне життя на підвалинах справжньої вільности, рівности та братерства.

Яшин.

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ

Штабу Революц.-Повст. Армії України (махновців)

на 2 грудня.

На катеринославському напрямку. Всю ніч на 2 грудня супротивник обстрілював нашу залогу на мосту з рушниць й кулеметів. Наша залога відповідала ім.

На лівому боці Дніпра, в тилу супротивника, чути стрілянину з рушниць і кулеметів.

На останніх фронтах спокійно.

На 3 грудня.

На всіх фронтах нашої армії без змін. Провадиться рідка стрілянина з рушниць, кулеметів та гармат.

Тим. в. об. Наштабарм **Тарановський**.

Черговий член штаба **Бланк**.

Вільне життя.

Вільне життя—це мрія всіх народів і кожної людини з'окрема. Без волі нема щастя на землі.

Був час, правда, дуже-дуже давно, коли всім жилось вільно, коли кожний жив, як хотів; всі люди тоді були рівні.

Правду сказати, важко тоді жилось, небезпечно, бо багато ворогів було у людей. Аби запобігти лихові, люди в той час об'єднувались в гурток й гуртом одбивалися од своїх ворогів. З протягом часу, завдяки історичним та економичним обставинам, одні забирають в свої руки силу й владу, а другі занепадають у неволю, і з того часу починається боротьба за волю,

За часи кріпацтва ця боротьба була дуже гостра, але сила була у панів, та у царів, і з цієї боротьби нічого путнього не стало.

Коли Росія стала воювати з иншими народами, які були вже культурнійші за нас, тоді вже й руські люди, побачивши, як живуть за кордоном, почали домагатись кращого життя й у себе. Починаються в Росії повстання проти панів та їх утисків; багато повстанців поклали свої голови; найбільшими повстаннями вважають повстання Омельки Пугачова та Степана Разіна. На жаль і тут сила була на сторені панів. Проте таки невдалі повстання цілком не пропали: скрізь йде агитація, засновуються ріжноманітні гуртки, які ставлять метою свого життя—волю. Таким робом, насіння незадоволення життям було посіяне, треба було тільки дожидати, коли воно зійде. Війна, котра роспочалась 1914 р., відкрила очі всім, стало видко, що далі так жити не можна: насіння починає проростати; настала в Росії революція.

Пішли партійні суперечки, кожна партія бажала захопити в свої руки владу: пішла класова війна, полилася братерська кров, ллється вона вже більш двох років; все знищено, все поруйновано, всюди панує голод та холод, а життя нема, волі нема. Нарешті починається нове, можливо що й останне, повстання за волю, проте до волі, настоящої волі, ще далеко, позаяк розбити своїх ворогів ще мало, треба ще, яко мога швидче, улаштувати нове життя на нових, вільних, підвалинах.

Ось перед цим питанням ми зараз і стоїмо. А питання це великої ваги і важке; **коли це питання розв'яжемо, добре,, то і життя наше дійсно покращає, в иншім разі всі здобутки революції підуть на марне.**

Було б дуже добре, коли б інтелігенція котра співчуває вільному життю, висловила свої думки про це питання, бо, як то кажуть, гуртом і батька легше бити. Незабаром буде з'їзд селян та робітників, де обговорюватимуть питання про вільне життя і тоді можна буде остаточно все вирішити. Зараз же мені хотілось би висловиться принціпово, чи можливо утворить таке вільне життя, що б не було ніякої влади? На мій погляд, це можливо; такі зразки ми вже маємо. Візьміть споживчі товариства; люди самохіть з'організувалися, обібрали собі правління, у котрого і такої влади немає, воною тільки керує ділами товариства, тай годі. Ну, а як би цей зразок поширити на все життя?

На перший погляд воно здається щось чудне, бо люде не можуть уявити собі життя без „начальства“, проте тут нема нічого дивного, надзвичайного люди самі гуртуються, як хто хоче, засновують ріжноманітні політичні та економичні товариства, працюють, а далі міняються тим, що у кого є.

Візьмемо такий приклад: селянам треба відчиняти школу; вони закликають до себе учителів, точнісінько обговорюють всі умови та й годі; або ще! селяне заснували яке небудь товариство; селянам треба такого краму, який можна дістати тільки в місті: набрали селяне борошна, картоплі, капусти, баклажанів і т. и, приїхали в город та й кажуть: дайте нам соли, гасу та инш. а ми вам ось що дамо. Також і в городі: мешканці заснували товариства, та й працюють собі: одно товариство виробляє матеріі, друге шие—одіж, третє—чоботи, четверте—друкує книжки для навчання та читання, а тоді й міняються. Ось так то можно жити без „начальства“, жити по правді, тоді не треба ніяких партій, ніяких „комісарів“, ніякої війни, а живи собі та працюй. Чому ж люди так не живуть? Тому, що одні хотять добре жити, та не працювати, а другі зовсім не освічені, не розуміють, чого ми так погано живеться і не можуть знайти собі поради.

Ось коли б всі селяне, робітники та біднота були добре освічені, тоді б не було того, що раз робиться. Освіти, освіти, яко мога більше, і тоді наступить те царство, про котре давно вже марить майже вся людність. Творить нове життя в темряві не можливо. Всяке діло трудно тільки починати а далі воно само покотиться. Не гайте ж час, ідіть на працю всі, хто може, творить нове життя та пам'ятайте, що сьогодняшній день вже більш ніколи не вернеться, і коли ви його прогаяли, то він так марно й пропав.

Тутешній.

Телєграми.

КАТЕРИНОСЛАВ. 2—XII.

Ми, уповноважені офіційно заявити, що звістки в пресі про зайняття Одеси петлюровцями, не відповідають дійсности. Регулярна петлюровська армія під наступом денікінців і через небажання більшої частини галіційських військових частин битися з золотопогонниками, залишила весь Уманський район і відступила до Каменець—Подільска.

Повстання проти денікінців, що відбувається в районах Лисавету, Херсону та Кривого-Рогу, має чисто революційний безпартійний характер і нічого загального з петлюрівською армією не має.

В районі Лисавету і Кривого-Рогу оперують повстанські отряди махновців.

Тако-ж не відповідає дійсности повідомлення, що надруковане в газеті „Звезда“ про зайняття ст. Гребінки й Знам'янки радянським російським військом. Російське радянське військо одрізане в Київському районі отаборилось зараз в Житомирі, Бердичеві, Казатині і боі з денікінцями в цей час відбуваються біля ст. Боярки й Фастіва.

ОЛЕКСАНДРІЯ. I-XII В половині листопаду повстанцями було занято місто Балта. Вся варта була повстанцями вирізана. Через 3 дні під натиском білогвардійських банд, повстанці залишили місто. (РЕТАГ).

Треба поспішати.

Більшовики часто висловлюють (а другі за ними повторюють) одну дуже курьозну думку.

Розуміється, кажуть вони, в решті—решт ми йдемо до анархіі, тоб-то—до роспаду й скасування держави та влади. Коли потреба в державі та владі відпаде, тоді і держава і влада перестануть існувати. В решті—решт, ми всі анархісти, але до анархизму можливо прийти через державу та владу. Укріпим соціялістичну державу, укріпим соціялістичну владу, і коли соціялизм при допомозі держави та влади буде завойований і забезпечений, тоді можливо буде й думати про те, щоб ця держава та ця влада почали зводитись ні-нащо; тоді подумаємо і про анархізм...

Через організацію та підтримання держави—до знищення держави.

Через організацію та підтримання влади—до знищення влади; через державу—до бездержавности; через владу—до безвладдя.

Чудернацька думка!!

Коли хочешь миру—готуйся до війни, кажуть люде; вони рахують, що, коли всі держави, озброївшись до зубів, фактич-

но приготуються до війни, то вони боятимуться один одного, і війни тоді не буде—буде забезпечний мир.

Але вони не побоялись і забезпечили... всесвітню бійку.

Для того, щоб вона навчилась навпіслі ходити—казав один батько про свою дитину—, перш за все ій треба міцно звязати ноги; коли ж вона дорасте до уміння ходити, тоді ми потрошку почнемо розвязувати ії.

Кажуть, що ця дитина так і навчилася ходити.

Коли справа жде тебе на півночі—простуй на південь, і все зробиш.

Коли ж справа жде тебе на півдні—простуй на північ... можливо, дійдеш до мети.

Коли будинок треба зруйнувати—укріпляй його як найдужче.

Коли державу повинно бути зруйновано—підтримуй ії.

Коли влада повинна вмерти—треба ій нового свіжого життя...

Дивовижно думають!

Ми, анархісти, дивимось на діло не так.

Ми перш за все розуміємо, що до всякої серьозної мети можливо дійти лише одним шляхом, котрий веде до цієї мети, а не в протилежний бік. Ми розуміємо, що всяка серьозна зміна потрібує відповідальної попередньої підготовки до цієї зміни.

Ми розуміємо, що до якоїнебудь серьозної мети або зміни треба йти довгим шляхом, шляхом підготовляючим все необхідним за для досягнення цієї мети.

Ми розуміємо, що, коли хочеш миру, то треба не війну підготовляти, а боротися за мир; що для того, щоб дитина навчилася ходити, вона мусить почать ходити, що для того, щоб дійти до мети, треба йти до неї.

Ми розуміємо, що коли держава повинна бути зруйнована, то треба з самого початку революції підготовляти і розвивати ті умови, котрі ведуть до роспаду держави, себ то: треба з початку йти шляхом руйнування держави і заміни ії чимсь иншим, а не вести діло в противленному напрямку.

І коли влада повинна відпасти, то треба з самого-ж початку не зміцнювати інститут влади, а навпаки—розрубляти, видвигати і укріплятм відразу всі ті умови, які можуть привести організацію влади до якої небудь иншої безвладної організації.

Для того, щоб прийти на північ, а коли треба попасти на південь, то на південь же треба й простувати.

І ми лічимо необхідним ще одну дуже важну справу. Всім працюючим і революціонерам, котрі розуміють, що досягнути певної мети революції, певного і повного визволення можна тільки добравшись до скасування держави та влади,—необхідно поспішати.

Треба поспішати стати на певний шлях діяльности помо держави та влади, щоб навчитись обходитись без них і надалі.

Треба поспішати самим братися за діло будування революційно-економічних організацій, їх визволення з під ярма держави та влади, їх самостійного об'єднання та діяльности.

Треба поспішати, поки нова держава ще не окріпла, не стала міцною, не успіла накріпко затвердити нові привілеї і розвратити великі верстви населення та армію.

Треба тепер же працювати свобідно і самостійно самим, скликаючи конференції та з'їзди робітників і селян, розвязуючи основні питання будівництва нового життя і налагоджуючи це нове життя.

Треба поспішати, поки не спізнились працювати в цьому напрямку, бо держава та влада швидко розврашають великі верстви людкости, котрі стають на бік двох чудовищ і захищають їх від усякого свобідного й самостійного заміру громади взятись за справу самим без держави та влади.

Робітники і селяне повинні тепер же пекluватися про те, щоб взятися скрізь за самостійну революційно-економічну працю, не звертаючи уваги на безсилу державу і рікчемну владу. Фізичну силу (армію) треба притягти до захисту відповідальних робітниче-селянських організацій та їх діяльности від всяких контр-революційних та буржуазних замірів, від усякого супротивлення ім і примусу над ними.

Треба скоріше, рішуче, енергійне приступити до самодіяльности, до живої праці, до нового будівництва життя самими робітниками та селянами на товариських основах.

Треба поспішати, бо коли нова держава досить зміцніє; коли влада доконче закріпить за собою фізичну силу (армію, поліцію та ин.) і розвратить широкі верстви населення; коли держава та влада досить зорганізуються, зберуть і примусять служить собі нових урядовців, нове (воно на 3 чверти старе) чиновництво, нову армію, нову поліцію, нових тюремщиків та ін,—тоді буде пізно; тоді всім працюючим потрібна буде нова нерівна боротьба з новим могутним господарем і паном—державою, себто: з урядом, котрий буде захищатись армією, ім обманутою, та тими верствами населення, які йому вдасться звернути з певного шляху революції.

Цього не повинно бути. Маємо думку, що в цій революції нова держава, новий гніт, нове насильство, нова властність і нова буржуазія не змогнуть окріпнути і побідити. Але для того, щоб обманути цю велику небезпеку, треба поспішати; пока держава ще неміцна, руйнувати ії при допомозі все більш і більш рішучої і свободної самостійної діяльности робітничих та селянських організацій помимо держави та влади.

Треба поспішати, товариші робітники та селяне, треба свобідно зійтись один з одним і почати працю. Із цією новою суспільністю треба боротися, як зі старою контр-революцією денікінців, так і за всяким супротивництвом з боку якої б то не було нової влади.

Треба поспішати, товариші, щоб не спізнитись...

Волін:

ДАРМА!

Дарма, що кат і п'є й гуляє.
Бо він ще нас в ярмі тримає...
А завтра, зирк! В руках вже й кат!
Теперь ти, кате, нам не брат!
Дарма, що кровь ти нашу пив!
Дарма, що ріки ії лив!
Дарма, що сиріт наробив...
Але ти дух наш не розбив!
Дарма, що тюрми не спалили
Ще там, де ми не гостювали...
Дарма, що нас пани дурили!..
Дарма, що потом нас вмивали...
Та, не дарма, що голодують
Через панів безвинні люди!
Голод не жде... Хоч плата буде
Ситим, обутим і пикатим,
Усім катам нашім завзятим!..
З бідних хто витримає голод,
Всяку наругу, злидні й холод,
Той дух наш високо підніме,
Тоді відвага в нас ростиме,
Ще більш чим зараз у цей час,
Бо горе їх—з,єднає й нас!
Тоді панам і білий світ
Буде як нам колись тюрма...
Бо в цій війні буде ответ
Важкий катам!.. А нам, дарма!

Махновець.

Од Військ. Революц. Ради.

1. Голова В.-Рев. Ради приймає по загальн. справам що дня в помешканню Ради (Проспект, контора „Карпас і Син“) від 10 до 12 год. в день.

2. Комісія по справках, дотичних повстанської контр-розвідки, приймає там же що дня від 9 до 2 год. в день.

Редагує: Редакційна колег'я.

Видавець: Культ.-Просв. Відділ Револ.-повстанської армії України (махновців).

Товариші, перечитавши нашу газету, не рвіть її, а передайте своєму товаришеві, хай і він прочитає. З рук до рук, з хати до хати.

Вийшла Українська газета

„БОРОТЬБА“ -

орган Української Комунистичної Партії (Боротьбистів).

Редакція міститься: Проспект, ч. 97, 3-й поверх.
Передплата і заяви — приймаються, для повстанців — даром

ОБ'ЯВА.

В редакцію газети „Боротьба“ потрібен сторож. Звертаться в редакцію Проспект № 97, 3-й поверх.